

Ο θάνατός σου, η ζωή μου

«Αλκηστις» του Ευριπίδη
στην Επίδαυρο από
το Θέατρο Τέχνης

Του ΜΗΝΑ ΧΡΗΣΤΙΔΗ

Εάν θα ήθελε κάποιος να συνοψίσει τη γενική εντύπωση που άφησε η «Αλκηστις» στη νέα παραγωγή του Θεάτρου Τέχνης, θα μπορούσε να το κάνει με δύο λέξεις: **τρυφερή συγκίνηση**. Από τη μια μεριά γιατί η παράσταση πέτυχε να δείξει τις ευαίσθητες ισορροπίες του έργου του Ευριπίδη, και από την άλλη γιατί συνέδεσε με νοσταλγία την παράσταση που είχε κάνει ο Κάρολος Κουν το 1934 με την τωρινή, σύγχρονη, παράσταση.

Ήταν όχι μια δίκαιη κίνηση αυτή που έκανε ο **Γιώργος Λαζάνης**, αλλά και μια έξυπνη κίνηση. Γιατί εκείνη η παράσταση, πριν από έξι δεκαετίες, ήταν μια πολύ προχωρημένη παράσταση, που αναστάωσε το «κατεστημένο» της τραγωδίας, καθώς ανέτρεπε τρόπους, ήχους και όψεις στην παρουσίαση μιας τραγωδίας.

Ο Λαζάνης κράτησε τη μετάφραση εκείνης της εποχής που δεν είχε συγκεκριμένο όνομα μεταφραστή, αλλά ήταν μια συνολική δουλειά πάνω στο κείμενο. Στόχος της ήταν να ακουστεί καθαρά και εύληπτα ο λόγος του Ευριπίδη. Χωρίς λεκτικές κατασκευές ευφάνταστου φιλόλογου. Στόχος ήταν οι σημερινοί Έλληνες ν' ακούσουν τη γλώσσα που μιλάνε οι ίδιοι, που την

Γιάννα Μαλακατέ, Περικλής Μουστάκης, Κάτια Γέρου σε μια σκηνή της «Αλκήστιδος»

καταλαβαίνουν και που μπορούν να τη μεταδώσουν και στους άλλους.

Έκανε άγια και σοφά ο Λαζάνης που κράτησε εκείνη τη μετάφραση. Όπως έπραξε με πραγματική ευαισθησία και ο **Κυριάκος Κατζουράκης** που κράτησε σαν στοιχείο του σκηνικού του εκείνον τον τσίγκινο ήλιο του **Διαμαντή Διαμαντόπουλου** -σημείο αναφοράς εποχής

από τότε. Κράτησε τη λιτότητα του σκηνικού- με τη μοναδική κουρτίνα στο βάθος- και πρόσθεσε για τις ανάγκες της ορχήστρας της Επίδαυρου ένα μαλακό γήινο χρώμα.

Η **Κατερίνα Σωτηρίου** ήρθε κοντά σχηματικά και χρωματικά στα κοστούμια που σχεδίασε με τη λαϊκή ζωγραφιά που είχε σκεφτεί ο Διαμαντής Διαμαντόπουλος για τα

κοστούμια του 1934.

Ενας συντονισμός γούστου απ' όλους, χωρίς ξερή και εγκεφαλική μίμηση. Στην προσπάθεια για ισορροπία κωμικού-τραγικού που επεδίωκε ο Λαζάνης, ήρθε βοηθός του ο **Χρήστος Λεοντής** με τα τρυφερά, μελωδικά είδη σαξοφώνων που χρησιμοποιούσε και με την προσθήκη πνευστών μπάντας για τις στιγμές της ειρωνικής κωμωδίας που περνούσε ευγενικά το έργο.

Για πρώτη ίσως φορά τα νεότερα χρόνια η «προβληματική» Αλκηστis έβρισκε ένα δρόμο σπάνιας ισορροπίας. Χωρίς τις χοντράδες του μαύρου-άσπρου. Για μένα η δουλειά αυτή του Λαζάνη είναι από τις πιο σημαντικές που έχουν γίνει στο αρχαίο θέατρο - και πολύ πιθανόν η καλύτερη που έχει κάνει, ως σκηνοθέτης, στο θέατρο.

Η «Αλκηστis» γίνεται πράγματι προβληματική όταν δεν έχεις αντιληφθεί την πικρή και ευγενική ειρωνεία που πέρασε μέσα της ο Ευριπίδης για τα καημένα τα ανθρώπινα όντα μπρος σ' αυτή τη ζωή που ζούνε και τον τρόπο τους για το ταξίδι που δεν έχει γυρισμό.

Ο βασιλιάς Αδμητος -λέει ο μύθος- θα πεθάνει, εκτός κι αν βρεθεί κάποιος άλλος να πάρει τη θέση του. Κανένας βέβαια δεν δέχεται - ούτε καν οι γέροι γονείς του. Μόνο η Αλκηστis, η γυναίκα του, δέχεται αυτή την τερατώδη αλλαγή. Πράγμα που δέχεται - σπαράζοντας κραυγαλέα - το κάθαρμα ο Αδμητος.

Η Αλκηστis θα πεθάνει· και ξαφνικά καταφθάνει στο παλάτι, περαστικός ο γυρολόγος των άθλων Ηρακλής. Κι εδώ θα κάνει το νέο του άθλο: θα κατεβεί στον Άδη και θα φέρει πίσω στη γη και στον Αδμητο τη γυναίκα του. Μόνο που τη σκεπάζει

μ' ένα πέπλο και δεν λέει στον Αδμητο τι είναι το κρυμμένο δώρο που του προσφέρει. Και κείνος δέχεται το δώρο - πάλι σπαράζοντας κραυγαλέα - που «αναγκάζεται» να το δεχτεί.

Η τέλεια τραγική ειρωνεία. Με το τελικό εύρημα του Ευριπίδη, η επιστρέψασα πρώην νεκρή να μην πει ούτε μια λέξη όσο θα ξαναβρεθεί στη σκηνή. Οχι τόσο για να μην καταλάβει ο Αδμητος απ' τη φωνή της ποια είναι, όσο γιατί θα ήταν ανόσιο να ακουστεί στο θέατρο η φωνή κάποιου που γυρίζει από το θάνατο. (Όπως ποτέ δεν ακούσαμε τη φωνή του Λάζαρου, ή ποτέ δεν είπε κάποιος αν μίλησε και τι είπε ή πώς τα είπε).

Σπουδαία δουλειά κάνουν όλοι οι ηθοποιοί του θιάσου: η **Κάτια Γέρου**, η **Εύα Κοταμανίδου**, ο **Περικλής Μουστάκης**, ο **Παντελής Παπαδόπουλος**, ο **Περικλής Καρακωνσταντόγλου**, ο **Αλκίνοος Ιωαννίδης**, ο **Ηλίας Γιαννάκης**. Μια ξεχωριστή μνεία πρέπει να γίνει για τη **Βάλια Παπαχρήστου** που **χόρεψε** το θάνατο της Αλκήστιδος -με την ευαίσθητη και δυναμική χορογραφία του **Κωνσταντίνου Ρήγου**.

Πολύ καλή ήταν η ιδέα για την εμφάνιση του Χορού. Όλοι του Χορού ήταν πολύ καλοί - και εντυπωσιακή η παρουσία ως κορυφαίου του **Θόδωρου Γράψα**.

Θέλω να κλείσω αυτό το κριτικό σημείωμα με την εξαιρετική δουλειά που έκανε ο **Λευτέρης Παπαδόπουλος**, γράφοντας σίχους για τα χορικά, στο πνεύμα της μετάφρασης **και** της παράστασης. Πλήρης ένταξη μέσα σ' όλη την παράσταση.

Για την ώρα η «Αλκηστis» είναι η πιο ολοκληρωμένη δουλειά που είδαμε στην Επίδαυρο.